

А.І.Черкашин

ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ

Актуальність. Сучасний розвиток органів внутрішніх справ України обумовлюється станом розвитку української державності, соціально-економічними і політичними перетвореннями, нарощуванням зусиль у боротьбі зі злочинними проявами. На перше місце виходять пріоритети зміни системи дійсних орієнтацій та ставлення працівників ОВС до своєї службової діяльності. Зростають вимоги до професійної та особистісної підготовки, вихованості працівників ОВС. Виникає нагальна потреба в реорганізації та вдосконаленні навчально-виховного процесу, системи виховної роботи у вищих навчальних закладах МВС України.

Проблемі особистісно орієнтованої освіти та виховання приділяли увагу в своїх наукових дослідженнях І. Д. Бех, І. П. Підласий, О. І. Пометун, О. Г. Романовський, І. О. Грязнов, А. В. Галімов, Г. Х. Яворська, О. І. Федоренко та інші.

Мета статті – проаналізувати стан розробленості професійно орієнтованого виховання майбутніх працівників органів внутрішніх справ у педагогічній теорії.

Виклад основного змісту. До питання виховання особистості майбутніх працівників органів внутрішніх справ у вищих навчальних закладах МВС України дослідники підходять різнобічно, з урахуванням їх специфіки, збереження та вдосконалення їх духовного світу: виховання естетичного відношення до людини (Н. Е. Могілевська [7] та ін.), естетичного смаку в студентів вищих навчальних закладів МВС України засобами іноземних мов (В. Л. Вертегел [1] та ін.).

Н. Е. Могілевська [7] пропонує виховання естетичного відношення до людини у курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України здійснювати поетапно впродовж усіх років навчання як частину взаємопов'язаного процесу професійної підготовки курсантів та входження людини до естетичної культури суспільства. Етапність сходження курсантів до естетичного ідеалу людини проходить через накопичення естетичних вражень, естетичного досвіду, здатності до відчуття й бачення в буденному підвищеного і прекрасного. На основі проведеного дослідження автор доводить, що найбільш ефективними засобами формування у курсантів естетичного відношення до людини є полісенсорно пред'явлені твори мистецтва, позааудиторна робота, яка передбачає виховні заходи, спрямовані на досягнення катарсичного ефекту (очищення та прояснення душі). Але, як зазначає автор, проведене дослідження не є остаточним вирішенням проблеми формування естетичного відношення до людини у курсантів ВНЗ системи МВС України.

В. Л. Вертегел [1] досліджує виховання естетичного смаку у студентів вищих навчальних закладів МВС України засобами іноземних мов. Автором теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови ефективного виховання естетичного смаку засобами іноземних мов, до яких належать: варіативність форм і методів особистісно орієнтованого підходу до студентів; оновлення методики виховання естетичного смаку засобами іноземних мов з використанням оригінальних літературних текстів, з метою сформуванню в студентів потребу до виховання естетичних цінностей та випрацювати алгоритм їхнього належного освоєння; упровадження в навчально-виховний процес

науково обґрунтованих методів виховання естетичного смаку; інтеграція в навчально-виховний процес значних виховних можливостей навчальної дисципліни “Іноземна мова”, застосування естетично спрямованого навчального матеріалу, використання потенціалу соціокультурного компонента процесу вивчення іноземної мови, широке застосування різних видів самостійної роботи та інтерактивних методів навчання студентів. Але в дослідженні не визначено місце виховання естетичного смаку в системі підготовки вищими навчальними закладами МВС України майбутніх працівників до виконання їх професійних обов’язків.

Рядом дослідників були запропоновані власно розроблені та апробовані моделі духовно-морального (В. В. Серебряк [12] та ін.) та морально-естетичного (Н. Г. Карпунова [2] та ін.) виховання курсантів ВНЗ МВС України.

Досліджуючи духовно-моральне виховання курсантів ВНЗ системи МВС України В. В. Серебряк [12] визначає його, як процес опанування і присвоєння особистістю системи духовно-моральних, загальнолюдських і національних цінностей, які є інтегруючим компонентом в структурі смисложиттєвої побудови власного “Я”. Автором представлені теоретичні основи, зміст і послідовність етапів проектування моделі професіограмної технології на підґрунті поєднання “духовно-морального та екстремально-психофізичного середовищ” у навчально-виховному процесі, розроблено на основі цілісного системного підходу до моделі духовно-професійного компетентного фахівця як еталона ціледосягнення фахового виховання.

Н. Г. Карпунова [2] у власному дослідженні запропонувала багаторівневу технологічну систему морально-естетичного виховання курсантів ВНЗ системи МВС України, яка була впроваджена в ході дослідно-експериментальної роботи на основі реалізації відповідних основних освітньо-виховних технологічних напрямків конкретного технологічного рівня. До таких віднесені предметна, навчальна науково-дослідна технології, технології морально-естетичного впливу в процесі спілкування та керованої соціалізації, а також артпедагогічна технологія. Автором була розроблена теоретична модель морально-естетичних цінностей курсантів ВНЗ системи МВС, до яких були віднесені наступні: здоровий спосіб життя, соціально-дозвольна діяльність, моральна детермінація поведінки в повсякденній свідомості, цінності християнства та ахристиянства, соціалізація молоді, громадянська мужність і власне естетичні. Водночас ця система цінностей, у дослідженні, відігравала роль відповідних критеріїв-показників щодо корекційної роботи в процесі морально-естетичного виховання. Ефективність регулятивно-корекційної діяльності в цілях морально-естетичного виховання забезпечувалася технологією педагогічного моніторингу.

Поза увагою дослідників не залишилась проблема виховання та формування професійно важливих якостей та вмінь у майбутніх працівників ОВС під час навчання у ВНЗ МВС України. Розв’язанню означеної проблеми присвячені дослідження: І. П. Марчука [4], А. О. Пожидаєва [10], О. А. Левенець [3].

І. П. Марчук [4] обґрунтував систему формування професійно-моральних якостей майбутніх працівників правоохоронних органів у вищих навчальних закладах МВС України, необхідними умовами якої є: опора на науково обґрунтовані теоретичні положення; оптимальне використання виховних резервів юридичного ВНЗ; доцільне поєднання традиційних і інноваційних методів та організаційних форм навчально-виховної роботи в процесі закріплення позитивного досвіду трудової, навчальної, суспільно активної діяльності курсантів; наявність оперативної корекції, що забезпечує усунення недоліків або опору на сильні сторони особистості випускника як у його фаховій підготовці, так і в діяльності й поведінці в цілому; виховання в колективі та через колективні

засади паритетності, професійної етики, об'єктивності та неупередженості; розвиток мотиваційної сфери та опора на професійно значущу систему ціннісних орієнтацій у процесі морального становлення курсанта; відповідна підготовка професорсько-викладацького складу вищої юридичної школи та наявність необхідного психолого-педагогічного супроводження навчально-виховного процесу. Але в дослідженні не отримала відображення система індивідуально-виховного впливу на формування конкретно визначених професійно-моральних якостей майбутніх працівників правоохоронних органів у вищих навчальних закладах МВС України.

А. О. Пожидаєв [10] у власному дослідженні зазначає, що на формування якісних організаторських характеристик курсантів у ВНЗ МВС України позитивно впливають згуртованість і налагодження службових взаємин у курсантських колективах, а також постійне вдосконалювання викладачами та вихователями власного організаторського досвіду роботи з майбутніми офіцерами. Автором розроблена та експериментально перевірена технологія формування організаторських здібностей курсантів у позанавчальній виховній діяльності вищого навчального закладу системи МВС України, яка являє собою конкретні дії вихователів та самостійні дії курсантів, що реалізуються поетапно, зокрема: на стимульовально-планувальному, змістовно-операційному, аналітико-рефлексивному, самоорганізаційному етапах з метою формування організаторських здібностей майбутніх офіцерів у позанавчальний час, та розробив її науково-методичне забезпечення. В дослідженні зроблений висновок про позитивний вплив позанавчальної виховної роботи на розвиток активності, ініціативності, відповідальності, дисциплінованості курсантів, які беруть активну участь в організації виховних заходів, набуваючи досвіду організатора, лідера в курсантському колективі.

О. А. Левенець [3] у власному дослідженні визначає психологічні чинники розвитку професійних умінь працівників ОВС: розсудливість, пам'ять, уважність, обізнаність, спостережливість, послідовність, врівноваженість, самостійність, ретельність, старанність, відповідальність. Автором запропоновані та апробовані алгоритмізовані методики і професійно-психологічні тренінги в процесі професійного навчання, які спонукають розвитку певних умінь та значно підвищують мотивацію курсантів, студентів, слухачів до засвоєння нових знань та вдосконалення навичок, що сприятиме гармонійному розвитку майбутнього професіонала.

Важливим напрямом вдосконалення виховної роботи у вищих навчальних закладах МВС України стали дослідження, спрямовані на виховання у майбутніх працівників ОВС культури професійного спілкування (І. П. Радомський [11] та ін.) та професійної культури (І. В. Михайліченко [6] та ін.)

І. П. Радомський [11] досліджуючи формування культури професійного спілкування у майбутніх офіцерів МВС України в процесі навчання, визначає її, як інтегральну якість, що включає ціннісні орієнтації, комунікативні, перцептивні та інтерактивні уміння та визначає здатність офіцера МВС відповідно сприймати і розуміти особистісні риси та поведінку суб'єктів спілкування, формувати продуктивні міжособистісні стосунки з ними, забезпечувати сприятливий емоційний мікроклімат у колективі, ефективно використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування, різноманітні стратегії впливу на суб'єктів спілкування. Для ефективного формування культури професійного спілкування у майбутніх офіцерів МВС України автор вказує на необхідність створення відповідних педагогічних умов: визначення культури професійного спілкування як одного з пріоритетних напрямів підготовки майбутніх офіцерів МВС України; організація навчально-виховного процесу у ВНЗ МВС на принципах саморозвитку та професійного самовдосконалення курсантів; розробка і впровадження комплексної технології фор-

мування культури професійного спілкування курсантів; забезпечення педагогічного моніторингу і корекції формування культури професійного спілкування у майбутніх офіцерів МВС України.

Досліджуючи педагогічні умови формування професійної культури працівників органів внутрішніх справ І. В. Михайліченко [6] визначає її частиною загальної культури, складним динамічним інтегральним утворенням у цілісній структурі особистості правоохоронців, що характеризує всю сукупність відносин у професійній сфері та відповідний розвиток індивідуальних професійно значущих здібностей, розумових, психологічних та фізичних якостей, мотиваційної сфери. Автором доведено, що педагогічними умовами оптимізації формування професійної культури є: відповідне спрямування навчально-виховного процесу на цілісний розвиток професійних якостей, формування в них чітких уявлень про сутність, структуру й функції професійної культури, використання рольових ігор та проблемних ситуацій у навчанні, зв'язок з практичною діяльністю (за рахунок виробничих практик, стажування), розвиток професійно значущих видів особистісної культури, внутрішньої мотивації до професійного навчання та самоактуалізації у професійній діяльності. Але в дослідженні не визначені педагогічні умови формування професійної культури працівників ОВС у процесі науково-дослідної роботи та самостійної навчальної діяльності.

Заслугує на увагу дослідження проблем організаційно-правового забезпечення виховної роботи в закладах освіти МВС України (С.М.Яровий [17] та ін.), правового виховання курсантів закладів освіти МВС України (М.Й.Штангрет [15] та ін.), адміністративно-правових засад діяльності ВНЗ МВС з питань морально-правового виховання курсантів (Л.І.Миськів [5]), засобів забезпечення службової дисципліни в органах внутрішніх справ України (О. Ю. Синявська [13] та ін.), організаційно-правового забезпечення службової дисципліни курсантів вищих навчальних закладів МВС України (Є.Я. Оспіщев [8] та ін.).

С.М. Яровий [17], досліджуючи організаційно-правове забезпечення виховної роботи в закладах освіти МВС України, пропонує авторський варіант визначення поняття виховання курсантів та слухачів у відомчих закладах освіти як об'єктивно зумовлений, цілеспрямований, планомірний, систематичний вплив на свідомість і поведінку слухачів та курсантів, здійснюваний з метою прищеплення, становлення й розвитку у них необхідних для подальшої практичної діяльності морально-етичних якостей, рис і властивостей характеру.

М.Й. Штангрет [15], розглядаючи проблему правового виховання курсантів закладів освіти МВС України, визначає його, як цілеспрямовану, організовану, послідовну та системну діяльність з боку державних органів, установ та інших учасників правовиховного процесу для формування у молоді належного рівня правосвідомості, яка буде визначальним чинником правомірної поведінки. З точки зору дослідника зміст правового виховання курсантів закладів освіти МВС України становить сукупність знань, навичок і вмінь з юридичних, філософських, психологічних, педагогічних, соціологічних, спеціальних та інших навчальних дисциплін, а також систему переконань й установок, які забезпечують правомірну поведінку в суспільстві та професійній діяльності в органах внутрішніх справ. Але на жаль автором не визначені особливості правового виховання курсантів закладів освіти МВС України з урахуванням гуманістичного підходу.

Предметом дослідження Л.І.Миськів [5] стали адміністративно-правові засади діяльності ВНЗ МВС з питань морально-правового виховання курсантів. В дослідженні система морально-правового виховання розглянута як сукупність основних елементів процесу морально-правового виховання, що забезпечує його порядок та організацію, до

таких елементів віднесено: суб'єктів морально-правового виховання; об'єктів морально-правового виховання; сукупність виховних заходів та засобів їх здійснення. Окремо розглянуто та конкретизовано кожен з даних елементів. Зазначено, що курсант може розглядатись не тільки в якості об'єкту морально-правового виховання, а ще й в ролі суб'єкта, якщо розглядати його в аспекті самовиховання.

О.Ю.Синявська [13] визначає основні засоби забезпечення службової дисципліни в органах внутрішніх справ України: соціальні, економічні та організаційно – правові, серед яких суб'єкт управління повинен знайти та використати найбільш доцільні та ефективні. Головними чинниками забезпечення службової дисципліни в органах внутрішніх справ України автор визначає удосконалення й розвиток мотивації та громадських орієнтацій особового складу щодо усвідомленого ставлення до службової дисципліни.

Є.Я.Оспіщев [8] досліджуючи організаційно-правове забезпечення службової дисципліни курсантів вищих навчальних закладів МВС України, зазначає на необхідність проведення реформування системи управління процесом забезпечення службової дисципліни, перегляду її структури та елементів на основі ґрунтовного організаційно-правового аналізу, який має полягати: а) у визначенні змісту, структури і сутності організаційно-правових підходів до вивчення діяльності системи управління процесом забезпечення службової дисципліни курсантів вищих навчальних закладів закритого типу; б) розкритті змісту і структури класифікації правових та організаційних підходів індивідуальної та колективної саморегуляції дисциплінарної поведінки курсантів; в) встановленні закономірностей динаміки когнітивних і мотиваційних компонентів адаптації, впливів факторів ризику на стан дезадаптації курсантів до майбутньої професійної діяльності; г) поглибленні понятійного апарату, який використовується в нормативно-правових актах, які регулюють сферу управління процесом забезпечення службової дисципліни.

Докладно, з педагогічної точки зору, вивчені проблеми формування готовності працівників правоохоронних органів до діяльності в умовах екстремальних ситуацій (В. І. Пліско [9] та ін.), формування соціально-професійної зрілості курсантів вищих навчальних закладів МВС України (Г.Х.Яворська [16] та ін.), підготовки майбутніх працівників органів внутрішніх справ до соціальної та виховної роботи з підлітками (О. І. Федоренко [14] та ін.).

В. І. Пліско [9] досліджуючи процес формування готовності працівників правоохоронних органів до діяльності в умовах екстремальних ситуацій визначає її детермінанти: інтелектуальні оперативно-розумові якості, стійкі інтегральні характеристики у виконанні дій, адаптація до зовнішніх проявів небезпеки, високий рівень резервних можливостей. Автором з'ясовано, що ефективність процесу формування готовності співробітників до діяльності в екстремальних ситуаціях досягається за умов дотримання вимог взаємозв'язку між такими складовими цього процесу: урахування кількісних інтегральних показників усієї інфраструктури у проявах екстремальності із визначенням її як системи об'єкта навчання; урахування ролі зворотного зв'язку при навчанні спеціальним діям; спрямованість навчального процесу у досягненні кінцевого результату; обґрунтованість якостей спеціаліста до дій в екстремальних умовах; мобільність навчання у використанні моделей формування дій та професійних якостей. В дослідженні запропонована принципово нова структура програмних вимог щодо формування готовності працівників правоохоронних органів до діяльності в екстремальних умовах, яка включає: 1) систему знань, умінь в керуванні оперативно-розумовою діяльністю співробітника з використанням інфраструктури екстремальності; 2) систему знань, умінь у керуванні психологічним станом; 3) навички тактико-підготовчих дій відносно

засобів нападу, прогнозування наслідку ситуації динаміки її розвитку; 3) формування спеціальних поведінково-рухових навичок.

Г. Х. Яворська [16] визначає, що соціально-професійна зрілість особистості працівника органів внутрішніх справ є новоутворенням у структурі особистості, яка виявляє себе у спроможності робити усвідомлений і обґрунтований вибір щодо дій, визначених службово-професійним обов'язком. Соціально-професійна зрілість характеризує становлення особистості як цілісної, відносно стійкої (усталеної) системи, пов'язаної з усвідомленням власного місця, ролі, функцій в професії, в суспільстві, в колективі. До ознак соціально-професійно зрілої особистості автор відносить: відповідальність, контактність, децентрацію, автономність, синергічність, самосприйняття, креативність, глибинність переживань, життєву філософію.

В дослідженні визначено, що для цілеспрямованого формування соціально-професійної зрілості курсантів вищих навчальних закладів МВС України створювати відповідні умови, серед яких провідними є психолого-педагогічні та методичні. Дослідник для реалізації психолого-педагогічних умов розробляє педагогічну модель формування соціально-професійної зрілості, яка являє собою педагогічну систему організації процесу формування соціально-професійної зрілості курсантів, становить сукупність взаємопов'язаних і взаємозумовлених трьох блоків: інформаційно-імперативного, особистісно-регулятивного і соціально-діяльнісного. Автором запропоновано та апробовано методику поетапного формування соціально-професійної зрілості особистості офіцера міліції у вищому навчальному закладі закритого типу, яка являє собою системну послідовність освітньо-виховної та професійної діяльності командного складу, науково-педагогічних працівників щодо її формування.

Досліджуючи процес підготовки майбутніх працівників ОВС до соціальної та виховної роботи з підлітками О. І. Федоренко [14] визначає його педагогічним процесом, який спрямований на навчання, виховання, розвиток курсантів. Оскільки головним елементом педагогічного процесу є особистість майбутнього фахівця, то процес підготовки до роботи з підлітками має бути побудований таким чином, щоб сприяти ефективному засвоєнню ним знань (правових, соціально-педагогічних, психологічних та ін.), оволодінню уміннями і навичками здійснення соціальної та виховної роботи з підлітками, формуванню і розвитку професійно значущих рис і якостей особистості. У процесі дослідження було виділено компоненти готовності майбутніх працівників органів внутрішніх справ до роботи з підлітками: мотиваційний компонент (сформованість інтересів, потреб, мотивації, як навчальної діяльності, так і майбутньої професійної); змістовий (засвоєння теоретичних, методичних знань про соціальну та виховну роботу з підлітками, знань про цінності, які визначають розуміння соціальної цінності професійної діяльності); діяльнісно-операційний (оволодіння уміннями: аналітичними, прогностичними, організаційними, соціально-педагогічними, соціально-правовими, які необхідні для реалізації розробленої моделі соціальної та виховної роботи працівників ОВС з підлітками); комунікативний (оволодіння знаннями про спілкування та комунікативними уміннями й навичками, необхідними у роботі з підлітками: уміння розмовляти (володіння технікою формулювання запитань, володіння технікою малої бесіди); уміння почути і зрозуміти (володіння технікою повторення, технікою перефразовування, технікою інтерпретації). Кожний із компонентів розглядався як критерій результативності розробленої моделі підготовки і використовується для оцінки готовності майбутніх фахівців до соціальної та виховної роботи з підлітками в цілому. Такими критеріями були визначені: мотиваційний, змістовий, комунікативний, діяльнісно-операційний. Автором зазначається, що умовами ефективного формування готовності майбутніх

правоохоронців до соціальної та виховної роботи з підлітками є, по-перше, поетапна реалізація процесу підготовки, яка включає аудиторну (під час проведення навчальних занять: лекційних, семінарських, практичних та ін.) і позааудиторну (під час проходження стажування на посаді) фази. По-друге, є розробка навчально-методичного забезпечення підготовки курсантів до соціальної та виховної роботи з підлітками.

Висновок. Аналіз наукових досліджень у галузі педагогіки, правознавства та юридичної психології дає підстави стверджувати, що питанням удосконалення організації виховної роботи у вищих навчальних закладах МВС України приділяється дослідниками значна увага. Проте поза увагою науковців залишилася проблема професійно орієнтованого виховання майбутніх працівників органів внутрішніх справ у вищих навчальних закладах МВС України.

Перспективним напрямком подальшого дослідження є розробка системи, форм та методів професійно орієнтованого виховання курсантів у вищих навчальних закладах МВС України.

Список літератури: 1. *Вертегел В. Л.* Виховання естетичного смаку в студентів вищих навчальних закладів МВС України засобами іноземних мов: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Херсон. держ. ун-т. — Херсон, 2008. — 20 с. 2. *Карпунова Н. Г.* Морально-естетичне виховання курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Луганськ, 2004. — 20 с. 3. *Левенець О. А.* Психологічні чинники розвитку професійних умінь працівників органів внутрішніх справ: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.06 / Акад. упр. М-ва внутр. справ. — К., 2009. — 16 с. 4. *Марчук І. П.* Формування професійно-моральних якостей майбутніх працівників правоохоронних органів у вищих навчальних закладах МВС України: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кіровоград, 2005. — 23 с. 5. *Миськів Л. І.* Адміністративно-правові засади діяльності вищих навчальних закладів МВС України з питань морально-правового виховання курсантів: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Харк. нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2008. — 20 с. 6. *Михайліченко І. В.* Педагогічні умови формування професійної культури працівників органів внутрішніх справ: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кіровоград, 2004. — 20 с. 7. *Могілевська Н. Е.* Формування естетичного відношення до людини у курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Луганськ, 2004. — 20 с. 8. *Остипцев Є. Я.* Організаційно-правове забезпечення службової дисципліни курсантів вищих навчальних закладів МВС України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2004. — 18 с. 9. *Пліско В. І.* Теоретичні і методичні засади формування готовності працівників правоохоронних органів до діяльності в умовах екстремальних ситуацій: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Нац. акад. внутр. справ України. — К., 2004. — 35 с. 10. *Пожидаєв А. О.* Формування організаторських здібностей курсантів у позанавчальній діяльності вищого навчального закладу системи МВС України: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2010. — 21 с. 11. *Радамський І. П.* Формування культури професійного спілкування у майбутніх офіцерів МВС України в процесі навчання: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. — Вінниця, 2007. — 20 с. 12. *Серебряк В. В.* Духовно-моральне виховання курсантів вищих навчальних закладів системи МВС України: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07 / Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Луганськ,

2004. — 20 с. 13. *Синявська О. Ю.* Засоби забезпечення службової дисципліни в органах внутрішніх справ України (організаційно-правові питання): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Університет внутрішніх справ. — Харків, 2001. — 215 с. 14. *Федоренко О.І.* Підготовка майбутніх працівників органів внутрішніх справ до соціальної та виховної роботи з підлітками: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Луган. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. — Луганськ, 2008. — 44 с. 15. *Штанарет М.Й.* Філософські проблеми правового виховання молоді (на прикладі закладів освіти МВС України): Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.12 / Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Л., 2007. — 18 с. 16. *Яворська Г.Х.* Теоретичні та методичні засади формування соціально-професійної зрілості курсантів вищих навчальних закладів МВС України: Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Ін-т педагогіки і психології профес. освіти АПН України. — К., 2006. — 45 с. 17. *Яровий С. М.* Організаційно-правове забезпечення виховної роботи в закладах освіти МВС України: Дис ... канд. юрид. наук: 12.00.07. — Харків, 2003. — 192 с.

Bibliography (transliterated): 1. Vertegel V. L. Vihovannja estetičnogo smaku v studentiv viwih navchal'nih zakladiv MVS Ukraïni zasobami inozemnih mov: Avtoref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.07 / Herson. derzh. un-t. — Herson, 2008. — 20 s. 2. Karpunova N. G. Moral'no-estetichne vihovannja kursantiv viwih navchal'nih zakladiv sistemi MVS Ukraïni: Avtoref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.07 / Shidnoukr. nac. un-t im. V.Dalja. — Lugans'k, 2004. - 20 s. 3. Levenec' O. A. Psihologichni chinniki rozvitku profesijnih umin' pracivnikiv organiv vnutrishnih sprav: Avtoref. dis... kand. psihol. nauk: 19.00.06 / Akad. upr. M-va vnutr. sprav. — K., 2009. — 16 s. 4. Marchuk I. P. Formuvannja profesijno-moral'nih jakostej majbutnih pracivnikiv pravoohoronnih organiv u viwih navchal'nih zakladah MVS Ukraïni: Avtoref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Kirovograd. derzh. ped. un-t im. V.Vinnichenka. — Kirovograd, 2005. — 23 s. 5. Mis'kiv L.I. Administrativno-pravovi zasadi dijial'nosti viwih navchal'nih zakladiv MVS Ukraïni z pitan' moral'no-pravovogo vihovannja kursantiv: Avtoref. dis... kand. jurid. na-uk: 12.00.07 / Hark. nac. un-t vnutr. sprav. — Harkiv, 2008. — 20 s. 6. Mihajlichenko I. V. Pedagogichni umovi formuvannja profesijnoï kul'turi pracivnikiv organiv vnutrish-nih sprav: Avtoref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Kirovogr. derzh. ped. un-t im. V.Vinnichenka. — Kirovograd, 2004. — 20 s. 7. Mogilevs'ka N. E. Formuvannja estetič-nogo vidnoshennja do ljudini u kursantiv viwih navchal'nih zakladiv sistemi MVS Ukraïni: Avtoref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.07 / Shidnoukr. nac. un-t im. V.Dalja. — Lugans'k, 2004. — 20 s. 8. Ospiwev Є. Ja. Organizacijno-pravove zabezpečennja sluzhbovoï disciplini kursantiv viwih navchal'nih zakladiv MVS Ukraïni: Avtoref. dis... kand. jurid. nauk: 12.00.07 / Nac. un-t vnutr. sprav. — Harkiv, 2004. — 18 s. 9. Plis-ko V.I. Teoretichni i metodichni zasadi formuvannja gotovnosti pracivnikiv pravoohoron-nih organiv do dijial'nosti v umovah ekstremal'nih situacij: Avtoref. dis... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Nac. akad. vnutr. sprav Ukraïni. — K., 2004. — 35 s. 10. Pozhidaev A. O. Formuvannja organizators'kih zdibnostej kursantiv u pozanavchal'nij dijial'nosti viwogo navchal'nogo zakladu sistemi MVS Ukraïni: Avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.07 / Hark. nac. ped. un-t im. G.S.Skovorodi. — Harkiv, 2010. — 21 s. 11. Radoms'-kij I. P. Formuvannja kul'turi profesijnogo spilkuvannja u majbutnih oficeriv MVS Ukraïni v procesi navchannja: Avtoref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Vmnic. derzh. ped. un-t im. M.Kocjubins'kogo. — Vmnicja, 2007. — 20 s. 12. Serebrjak V. V. Duhovno-moral'ne vihovannja kursantiv viwih navchal'nih zakladiv sistemi MVS Ukraïni: Av-toref. dis... kand. ped. nauk: 13.00.07 / Shidnoukr. nac. un-t im. V.Dalja. — Lugans'k, 2004. — 20 s. 13. Sinjav'ska O. Ju. Zasobi zabezpečennja sluzhbovoï disciplini v orga-nah vnutrishnih sprav Ukraïni (organizacijno-pravovi pitannja): Dis... kand. jurid. nauk: 12.00.07 / Umiversitet vnutrishnih sprav. — Harkiv, 2001. — 215 s.

14. Fedorenko O.I. Pidgotovka majbutnih pracivnikov organiv vnutrishnih sprav do social'noi ta vihovnoi roboti z pidlitkami: Avtoref. dis... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Lugan. nac. un-t im. T.Shevchenka. — Lugans'k, 2008. — 44 s. 15. Shtangret M.J. Filososfs'ki problemi pravovogo vihovannja molodi (na prikladi zakladiv osviti MVS Ukraïni): Avtoref. dis... kand. jurid. nauk: 12.00.12 / L'viv. derzh. un-t vnutr. sprav. — L., 2007. — 18 s. 16. Javors'ka G.H. Teoretichni ta metodichni zasadi formuvannja social'no-profesijnoi zrilosti kursantiv vivih navchal'nih zakladiv MVS Ukraïni: Avtoref. dis... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / In-t pedagogiki i psihologii profes. osviti APN Ukraïni. — K., 2006. — 45 s. 17. Jarovij S. M. Organizacijno-pravove zabezpechennja vihovnoi roboti v zakladah osviti MVS Ukraïni: Dis ... kand. jurid. nauk: 12.00.07. — Harkiv, 2003. — 192 s.

А.И. Черкашин

**ПРОБЛЕМА ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОГО ВОСПИТАНИЯ
БУДУЩИХ СОТРУДНИКОВ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
В ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ**

В статье проанализировано состояние разработанности проблемы профессионально ориентированного воспитания будущих сотрудников органов внутренних дел в педагогической теории. Определено, что вопросам совершенствования организации воспитательной работы в высших учебных заведениях МВД Украины уделяется значительное внимание. Однако проблема профессионально ориентированного воспитания будущих сотрудников органов внутренних дел в высших учебных заведениях МВД Украины осталась вне поля зрения исследователей, которая требует дальнейшей разработки.

Ключевые слова: воспитательная работа, профессионально ориентированное воспитание, будущие работники органов внутренних дел, высшие учебные заведения Министерства внутренних дел Украины.

A. Cherkashin

**PROBLEM-ORIENTED PROFESSIONAL EDUCATION OF FUTURE LAW
ENFORCEMENT OFFICERS IN EDUCATIONAL THEORY**

The article analyzes the state of problem development professionally oriented education of future law enforcement officers in educational theory. Determined that the issue of improving the organization of educational work in higher educational establishments of Ukraine pays special attention by researchers. **But** outside scholars care remains a problem-oriented professional education of future law enforcement officers in the higher educational establishments MIA of Ukraine, which needs further development.

Keywords: educational work, professionally oriented education, the future of law enforcement officers, higher education institutions of Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Стаття надійшла до редакційної колегії 20.10.2011